

Rolnummer 2550
Arrest nr. 32/2004 van 10 maart 2004

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 17 oktober 2002 in zake de gemeente Schaarbeek tegen de Belgische Staat en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 25 oktober 2002, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon, in die zin geïnterpreteerd dat het de n.v. van publiek recht Belgacom, autonoom overheidsbedrijf, met name vrijstelt van alle belastingen en taksen ten gunste van de gemeenten, ook voor haar goederen die niet volledig gebruikt zijn voor haar opdrachten van openbare dienst, maar, zij het gedeeltelijk, gebruikt zijn voor het verrichten van zogeheten vrije activiteiten, namelijk commerciële activiteiten, of die zelfs leegstaand zijn, of ook niet volledig onproductief zijn, maar verhuurd zijn aan derden, en dit niettegenstaande de inwerkingtreding van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, de wijzigingen aangebracht in die wet, met name bij de wet van 19 december 1997 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, teneinde het reglementaire kader aan te passen aan de verplichtingen inzake vrije mededinging en harmonisering op de telecommunicatiemarkt die voortvloeien uit de beslissingen van de Europese Unie, de andere wetten die het statuut, de kenmerken en de activiteiten van Belgacom hebben gewijzigd, zoals de wet van 10 augustus 2001 betreffende Belgacom, en de uitvoeringsbesluiten van die wetten, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag, in zoverre het een discriminatie invoert tussen voornoemd overheidsbedrijf Belgacom en de andere economische operatoren die dezelfde activiteiten uitoefenen, doordat de vennootschap Belgacom een voordeliger fiscaal statuut geniet dan voormelde operatoren, en tussen voornoemd overheidsbedrijf Belgacom en al wie gemeentebelastingen zoals de opcentiemen op de onroerende voorheffing verschuldigd is ? »

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad;
- de gemeente Schaarbeek;
- de n.v. Belgacom, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1030 Brussel, Koning Albert II-laan 27.

Op de openbare terechtzitting van 22 oktober 2003 :

- zijn verschenen :
- . Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor de gemeente Schaarbeek;
- . Mr. L. De Broe en Mr. N. Cahen, advocaten bij de balie te Brussel, voor de n.v. Belgacom;
- . Mr. D. Leonard, advocaat bij de balie te Nijvel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en E. De Groot verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel heeft de gemeente Schaarbeek een vordering aanhangig gemaakt die in hoofdorde ertoe strekt voor recht te horen zeggen dat de n.v. Belgacom alleen voor haar eigendommen die op zich volkomen onproductief zijn en die volledig gebruikt worden voor een openbare dienst van algemeen nut kan worden vrijgesteld van zowel de onroerende voorheffing als de gemeentelijke opcentiemen, te horen verklaren dat het ten onrechte is dat de Belgische Staat de n.v. Belgacom sinds 1992 niet heeft opgenomen in het kohier van de onroerende voorheffing en in dat van de opcentiemen voor haar onroerende goederen die op het grondgebied van de gemeente Schaarbeek gelegen zijn, de Belgische Staat te horen veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding en de Belgische Staat te horen veroordelen tot het inkohieren van de n.v. Belgacom voor de aanslagjaren die volgen op dat waarin het vonnis wordt uitgesproken.

In verband met de fout die de administratie zou hebben begaan in de toepassing en de interpretatie van de wet, merkt de Rechtbank op dat artikel 25 van de wet van 19 juli 1930, dat de n.v. Belgacom vrijstelt van alle belastingen of taksen ten gunste van de provincies en de gemeenten, een algemene en onvoorwaardelijke draagwijdte heeft en een vrijstelling, zonder meer, van de gemeentebelastingen inhoudt. De administratie kan niet worden verweten zich te hebben gedragen naar het bepaalde in die artikelen zonder de toepassing van de wet te hebben geweerd wegens strijdigheid met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie.

In verband met de fout die de Belgische Staat zou hebben begaan in de uitoefening van de wetgevende macht, en meer bepaald het verzoek een prejudiciële vraag te stellen over artikel 25 van de wet van 19 juli 1930, is de Rechtbank van mening dat het antwoord noodzakelijk is om over de vordering uitspraak te doen en dat de vraag dient te worden gesteld, tenzij de wet klaarblijkelijk niet discriminerend is. De Rechtbank merkt in dat opzicht op dat de n.v. Belgacom reeds vóór 1998, naast haar opdrachten van openbare dienst, louter commerciële activiteiten heeft uitgeoefend, « niet-voorbehouden diensten » genoemd, en dat het niet aan haar staat te oordelen of het criterium van onderscheid dat, volgens de n.v. Belgacom, berust op het feit dat zij een autonoom overheidsbedrijf en geen privé-onderneming is, objectief en redelijk is. Het feit dat de vrijstelling waarin is voorzien, een bestaande steunregeling is in de zin van artikel 88, lid 1, van het E.G.-Verdrag, zodat die niet in strijd is met artikel 88, lid 3, van dat Verdrag, houdt evenmin in dat die vrijstelling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag, klaarblijkelijk niet schendt. De Rechtbank stelt bijgevolg de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag, maar verklaart daarentegen dat er geen aanleiding is om aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen de door eiseres voorgestelde prejudiciële vragen te stellen, omdat het, met toepassing van de uit het Europees recht voortvloeiende beginselen, en zonder dat hierover een prejudiciële vraag dient te worden gesteld, vaststaat dat de vrijstelling van de n.v. Belgacom van alle gemeentebelastingen een bestaande steunregeling is in de zin van artikel 88, lid 1, van het E.G.-Verdrag.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de gemeente Schaarbeek

A.1. De gemeente Schaarbeek is van mening dat de in het geding zijnde bepaling de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet-discriminatie schendt. Zowel de rechtsleer als de rechtspraak gaan eensgezind ervan uit dat in beginsel iedereen aan de belasting is onderworpen, met inbegrip van elke overheid, Staat, gemeente, provincie of openbare instelling. De n.v. Belgacom kan bijgevolg worden vergeleken met alle andere schuldenaars van de gemeentebelastingen. Sinds de omvorming ervan tot een autonoom overheidsbedrijf, op 4 september 1992, heeft de naamloze vennootschap Belgacom, naast haar activiteiten van openbare dienst, strikt commerciële activiteiten kunnen uitoefenen die in concurrentie komen met de marktdeelnemers die vergelijkbare activiteiten uitoefenen. Het fiscaal voorrecht dat zij geniet, is derhalve niet meer verantwoord en die vrijstelling vertekent de regels van de mededinging.

In verband met de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag, verdedigt de gemeente Schaarbeek de stelling dat de fiscale vrijstelling een steunmaatregel vormt in strijd met de regels van het E.G.-Verdrag sinds 4 september 1992, wegens de inwerkingtreding van het stelsel van autonoom overheidsbedrijf. Zij betwist de beslissing van de verwijzende rechter in dat opzicht en vraagt, in onderschikte orde, indien twijfel zou rijzen over de kwalificatie van nieuwe of bestaande steunmaatregelen, dat het Hof prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zou stellen.

Standpunten van de naamloze vennootschap van publiek recht Belgacom en van de Ministerraad

A.2.1. De naamloze vennootschap van publiek recht Belgacom betwist de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag, omdat daarin in werkelijkheid aan het Hof wordt gevraagd te oordelen over de geldigheid van een stelsel van fiscale steunmaatregelen ten aanzien van de gemeenschapsregels. De verwijzende rechter heeft in zijn vonnis die vraag echter beslecht en geweigerd een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. De aan het Hof gestelde vraag is derhalve noch nuttig noch relevant, en het antwoord dat het Hof zou geven, zou in conflict kunnen komen met de beslissing van de verwijzende rechter. De Europese Commissie heeft zich over die aangelegenheid overigens reeds uitgesproken en het Hof zou geen beslissing kunnen nemen die, wegens de inhoud ervan, die beslissing teniet zou doen. De vraag is dus niet relevant.

A.2.2. De Ministerraad betwist het nut van de gestelde prejudiciële vraag voor het beslechten van het geschil voor de feitenrechter, aangezien de gemeente Schaarbeek noch een telefoonprovider, noch een belastingschuldige van gemeentebelastingen is, en de draagwijdte die de aangevoerde discriminatie voor haar heeft bijgevolg moeilijk wordt ingezien.

A.2.3. In verband met de draagwijdte van de prejudiciële vraag is de n.v. Belgacom van mening dat die vraag enkel voor de periode na 1 januari 1998 en tot 1 januari 2002 een belang en een voorwerp heeft, vermits de Belgische telecommunicatiemarkt pas op 1 januari 1998 volledig werd opengesteld.

A.3.1. Wat de prejudiciële vraag betreft, stellen de Ministerraad en de n.v. Belgacom dat laatstgenoemde voor de jaren 1992 tot 1997 de enige telecommunicatieverdelers op de Belgische markt was, vermits de markt pas op 1 januari 1998 effectief werd opengesteld. Voor de jaren 1998 tot 2002 kan de n.v. Belgacom evenmin als voldoende vergelijkbaar met andere marktdeelnemers worden beschouwd, want, in tegenstelling met die andere, is Belgacom ertoe gehouden opdrachten van openbare dienst te vervullen die zijn bepaald in artikel 86ter van de wet van 21 maart 1991, blijft Belgacom onderworpen aan het toezicht van de Staat, is zij onderworpen aan bepaalde publiekrechtelijke verplichtingen en beschikt zij over sommige voorrechten die eigen zijn aan publiekrechtelijke rechtspersonen. In die optiek valt de fiscale vrijstelling onder de financiering van de opdrachten van openbare dienst.

Het is overigens onjuist te stellen dat alle belastingschuldigen, met inbegrip van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de politieke collectiviteiten, aan hetzelfde belastingstelsel zijn onderworpen, ongeacht of zij al dan niet opdrachten van openbare dienst vervullen en aan publiekrechtelijke verplichtingen zijn gebonden.

A.3.2. In verband met de verboden staatssteun merkt de n.v. Belgacom op dat artikel 87 van het E.G.-Verdrag een omkadering van die staatssteun regelt onder de bescherming van alleen de Commissie, die enkel de steunmaatregelen kan verbieden die niet met de gemeenschappelijke markt verenigbaar zijn. Zij voegt eraan toe dat de in het geding zijnde vrijstelling behoort tot de categorie van bestaande steunmaatregelen die *a priori* door het Europees recht zijn toegestaan. Derhalve is enkel de Commissie bevoegd om kennis te nemen van de verenigbaarheid van die steunmaatregel met het E.G.-Verdrag, en haar beslissing zou, hoe dan ook, enkel *ex nunc* uitwerking kunnen hebben. Zij voegt er bovendien aan toe dat een beslissing *ex tunc* een ernstige rechtsonzekerheid zou hebben teweeggebracht en dat de ontstentenis van een temporiseringsmaatregel voor haar uiterst nadelig zou zijn geweest. De Ministerraad bevestigt die analyse en voegt eraan toe dat de Europese Commissie op 18 juni 2002 de gemeente Schaarbeek heeft laten weten dat haar klacht werd geseponeerd, rekening houdend met het feit dat de Belgische overheden aan de Commissie officieel een voorstel hadden overgezonden om over te gaan tot de opheffing van artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 op 1 januari 2002.

Antwoord van de gemeente Schaarbeek

A.4.1. In verband met de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag antwoordt de gemeente Schaarbeek dat alleen de verwijzende rechter bevoegd is om te oordelen of een prejudiciële vraag relevant, echt of nuttig is. Tot aanhangigmaking bij het Arbitragehof wordt beslist door de verwijzende rechter en het staat niet aan de partijen een debat dat voor die rechter werd gesloten, te laten hervatten. De gemeente Schaarbeek preciseert overigens dat in de prejudiciële vraag het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van de wet met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag. Het Hof is bevoegd om over die vraag uitspraak te doen, ook al spreekt de verwijzende rechter zich uit over de overeenstemming van de wet met het E.G.-Verdrag.

A.4.2. In verband met het geschil ten gronde antwoordt de gemeente Schaarbeek dat de n.v. Belgacom kan worden vergeleken met eender welke andere schuldenaar van de gemeentebelastingen en dat het onjuist is te stellen dat de n.v. Belgacom pas vanaf 1998 bepaalde activiteiten heeft uitgeoefend die met die van andere marktdeelnemers in concurrentie komen. Zij steunt op het arrest nr. 37/95 van 25 april 1995 om te besluiten dat de situatie van de n.v. Belgacom kan worden vergeleken met die van de andere particuliere telecommunicatieverdelers in het kader van de uitbating van vrije diensten in de zin van de wet van 1991 sinds haar indeling in 1992 bij de autonome overheidsbedrijven. Zij voert overigens aan dat de belastingvrijstelling geenszins gewild was als een subsidie voor de financiering van de opdrachten van openbare dienstverlening van de n.v. Belgacom en dat dit nochtans het gevolg van een belastingvrijstelling is, wat niet verantwoordbaar is. De verantwoording die de n.v. Belgacom tracht aan te voeren en die erin bestaat dat zij sinds 1998 zou bijdragen tot de financiering van de universele dienstverlening, is niet geloofwaardig. De vrijstelling is dus noch verantwoord, noch evenredig met die doelstelling. In het algemeen vertonen de motieven die worden aangevoerd om het behoud van het fiscaal voorrecht te verantwoorden, geen enkel verband met het nagestreefde doel.

In verband met de combinatie van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet met de bepalingen van het E.G.-Verdrag voert de gemeente Schaarbeek aan dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet de Staat andere verplichtingen oplegt dan die waarin het E.G.-Verdrag voorziet en dat er een cumulatie is van verplichtingen en verbodsmaatregelen met verschillende gevolgen. Het feit dat de vrijstelling volgens de Commissie een bestaande staatssteun zou zijn, zou in geen geval de evenredigheid van de ten aanzien van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet ingevoerde discriminatie kunnen verantwoorden.

In verband met de procedures die voor de Europese Commissie worden gevoerd, is de gemeente Schaarbeek van mening dat de Ministerraad zich nader zou moeten verklaren, aangezien alleen hij precies op de hoogte is van de mededelingen van en aan de Commissie, en dat het Arbitragehof, indien het dat nodig acht, de Commissie zou kunnen raadplegen, die ertoe gehouden is met de nationale rechter samen te werken.

- B -

B.1. Artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon bepaalde, vóór de opheffing ervan bij artikel 79 van de programmawet van 30 december 2001 :

« Belgacom is met [de] Staat gelijkgesteld voor het toepassen van de wetten op de registratie-, zegel-, griffie-, hypotheek- en successierechten. Zij is vrij van alle belastingen of taksen ten gunste van de provinciën en gemeenten. »

B.2. De verwijzende rechter ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid van dat artikel, in die zin geïnterpreteerd dat het de naamloze vennootschap van publiek recht Belgacom, autonoom overheidsbedrijf, met name vrijstelt van alle belastingen en taksen ten gunste van de gemeenten, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van de E.G.-Verdrag.

In die interpretatie zou dat artikel een discriminatie invoeren tussen Belgacom en de andere marktdeelnemers die dezelfde activiteiten uitoefenen, en een discriminatie tussen Belgacom en alle schuldenaars van de gemeentebelastingen, zoals de opcentiemen op de onroerende voorheffing.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag

B.3.1. De naamloze vennootschap van publiek recht Belgacom betwist de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag, omdat daarin in werkelijkheid aan het Hof wordt gevraagd te oordelen over de geldigheid van een stelsel van fiscale steunmaatregelen ten aanzien van de gemeenschapsregels.

B.3.2. Het Hof is bevoegd om na te gaan of een wet bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer een schending van die grondwetsbepalingen in samenhang gelezen met andere grondwettelijke of internationale bepalingen, bij voorbeeld de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag, wordt aangevoerd. In dat verband heeft het weinig belang dat de rechter die het Hof de prejudiciële vraag stelt, reeds zelf heeft nagegaan of de wet met de internationale

bepalingen bestaanbaar is, vermits het doel van de door die rechter en de door het Hof uitgeoefende toetsing verschillend is.

De exceptie van onontvankelijkheid wordt verworpen.

B.4.1. De Ministerraad betwist het nut van de gestelde prejudiciële vraag voor het beslechten van het geschil voor de feitenrechter.

B.4.2. Het staat aan de rechter die een prejudiciële vraag stelt, na te gaan of het antwoord op die vraag dienend is om het hem voorgelegde geschil te beslechten.

De exceptie van onontvankelijkheid wordt verworpen.

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

B.5.1. De wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven heft verschillende bepalingen op van de wet van 19 juli 1930, waartoe het voormelde artikel 25 niet behoort. Een amendement strekkende tot de opheffing van die bepaling is tijdens de parlementaire voorbereiding verworpen (*Parl. St.*, Kamer, 1989-1990, nr. 1287/10, pp. 103 en 104). Het koninklijk besluit van 19 augustus 1992 « tot goedkeuring van het eerste beheerscontract van de Regie van Telegrafie en Telefonie en betreffende de vaststelling van de maatregelen tot rangschikking van bedoelde Regie bij de autonome overheidsbedrijven » heft het tweede lid van die bepaling op maar laat het eerste lid onveranderd. Derhalve blijkt dat de wetgever bewust het artikel 25, eerste lid, van de wet van 19 juli 1930 in de Belgische rechtsorde heeft laten voortbestaan.

B.5.2. Er kan overigens niet van worden uitgegaan dat de bepaling van artikel 25 zodanig onverenigbaar zou zijn met de bepalingen van de wet van 21 maart 1991 die de hervorming van de Regie van Telegraaf en Telefoon tot het autonome overheidsbedrijf Belgacom tot stand hebben gebracht, dat het onmogelijk zou zijn geweest beide wetten gelijktijdig toe te passen.

B.6.1. De artikelen 87 en 88 (vroegere artikelen 92 en 93) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap bepalen dat de door de Staten toegekende steunmaatregelen onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt. Die bepalingen voorzien in een procedure volgens welke de Europese Commissie belast is met een voortdurend onderzoek van de bestaande steunregelingen in de Staten. Indien zij vaststelt dat een steunmaatregel niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, « bepaalt zij dat de betrokken staat die steunmaatregel moet opheffen of wijzigen binnen de door haar vast te stellen termijn ». Die beslissing werkt niet terug.

Krachtens dezelfde bepalingen moet van de nieuwe steunmaatregelen aan de Commissie kennis worden gegeven vóór de uitvoering ervan, en de Commissie oordeelt over hun verenigbaarheid met de bepalingen van Europees recht. Indien de betrokken Staat daarvan geen kennis geeft, komt het, in laatste instantie, ook aan de Commissie toe om, onder toezicht van de Europese rechtscolleges, te beslissen over de verenigbaarheid van die steunmaatregel met de gemeenschappelijke markt.

B.6.2. Uit die procedure vloeit voort dat een maatregel die in de zin van de artikelen 87 en 88 van het voormelde Verdrag als staatssteun wordt gekwalificeerd, zonder beslissing van de Europese Commissie niet *a priori* als strijdig met de gemeenschappelijke markt kan worden beschouwd. Wanneer de Commissie beslist dat zulks het geval is met betrekking tot een bestaande steunmaatregel, wordt die maatregel opgeheven of gewijzigd binnen een door de Commissie bepaalde termijn. Een nieuwe steunmaatregel, waarvan niet vooraf kennis is gegeven aan de Commissie, is daarom nog niet onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Wanneer een nieuwe steunmaatregel, die zonder kennisgeving ten uitvoer wordt gelegd, door de Commissie in strijd wordt geacht met de gemeenschappelijke markt, eist de Commissie in beginsel de terugvordering van die staatssteun.

Wat betreft het verschil in behandeling tussen de n.v. Belgacom en de andere marktdeelnemers

B.7. De verwijzende rechter ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid van het betwiste artikel 25 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 87

en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in zoverre het een discriminatie zou teweegbrengen ten nadele van de andere ondernemingen die in dezelfde sector werkzaam zijn, sinds de telecommunicatiemarkt geliberaliseerd is, waardoor privé-operatoren op dat gebied in een concurrentiële context activiteiten kunnen ontwikkelen.

B.8. Uit het aan het Hof voorgelegde dossier blijkt dat de Europese Commissie, waar klachten aanhangig werden gemaakt betreffende artikel 25 van de wet van 19 juli 1930, die klachten heeft geseponeerd nadat zij van de Belgische overheden de verzekering had gekregen dat het betrokken artikel op 1 januari 2002 zou worden opgeheven en, voor de belastingen ten voordele van de provincies en de gemeenten, vanaf het aanslagjaar 2002.

B.9.1. Zelfs indien die kwalificatie als bestaande steunmaatregel niet uitdrukkelijk door de Commissie is toegekend, kan de in het geding zijnde vrijstelling als een bestaande steunmaatregel worden beschouwd waarvan de opheffing, door de inwerkingtreding van artikel 79 van de programmawet van 30 december 2001 op de datum vastgesteld bij artikel 134 van de programmawet van 2 augustus 2002, voldeed aan de vereisten van het Verdrag.

B.9.2. Vermits het gaat om een bestaande steunmaatregel, die in voorkomend geval slechts als niet-conform met de gemeenschappelijke markt zou kunnen worden beschouwd vanaf het nemen van een beslissing in die zin door de Europese Commissie, kan uit wat voorafgaat worden afgeleid dat de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tijdens de betwiste periode niet zijn geschonden.

B.10. Het Hof moet nog onderzoeken of de handhaving van de bekritiseerde fiscale vrijstelling tussen het ogenblik waarop de Regie van Telegraaf en Telefoon tot een autonoom overheidsbedrijf, genaamd « Belgacom », is omgevormd en de respectieve data waarop het artikel 79 van de programmawet van 30 december 2001 in werking treedt, niet in strijd is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.11.1. Artikel 1, tweede lid, van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon preciseerde dat de Regie de telegraaf en telefoon exploiteerde « in het algemeen belang ». Tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 21 maart 1991

betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven heeft de minister de handhaving van de in het geding zijnde fiscale vrijstelling verantwoord door « de opdrachten van openbare dienst die het toekomstige autonome overheidsbedrijf opgelegd krijgt » (*Parl. St.*, Kamer, 1989-1990, nr. 1287/10, p. 104).

B.11.2. De opheffing van de betwiste fiscale vrijstelling bij artikel 79 van de programmawet van 30 december 2001 valt binnen het kader van de « recente opening van de telecommunicatiemarkt [die van] de naamloze vennootschap van publiek recht Belgacom een rechtstreekse concurrent [maakt] van andere economische deelnemers, in het bijzonder uit de private sector » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1503/005, p. 11). De termijn van een jaar voor de inwerkingtreding van artikel 79, vastgesteld bij artikel 168, 10e streepje, van die wet, was « bedoeld [...] om Belgacom de gelegenheid te geven zijn strategische consolidatie in optimale omstandigheden te waarborgen gelet op de marktevoluties » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1503/011, p. 6).

B.11.3. Tijdens de parlementaire voorbereiding van de programmawet van 2 augustus 2002 werd in verband met artikel 134 gepreciseerd :

« De Europese Commissie (DG Concurrentie) heeft echter laten weten dat zij van mening is dat deze vrijstelling concurrentievervalsend is vermits zij in strijd is met de regels van het EG-verdrag inzake staatssteun en dat daarom de opheffing onmiddellijk moet gebeuren. Om een zelfde wettelijk kader te behouden voor een zelfde belastbare periode en om fiscaal technische redenen is het aangewezen deze opheffing te laten inwerking treden bij de aanvang van een belastbare periode. Op die manier ontstaat geen enkele discriminatie tussen de begunstigden van de opheffing van de vrijstelling (*in casu* de gemeenten en provincies) » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1823/001, p. 64).

B.12. De inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet verplicht de wetgever niet, wanneer hij aan een onrechtvaardig geachte situatie een einde wil maken door de onmiddellijke inwerkingtreding van de opheffing van de bekritiseerde vrijstelling, aan die opheffing terugwerkende kracht te verlenen. Zulks geldt des te meer daar de niet-retroactiviteit van de wetten een waarborg is die tot doel heeft rechtsonzekerheid te voorkomen.

B.13. Door, voor een beperkte duur, een verschil in behandeling inzake fiscale vrijstelling te handhaven tussen de n.v. Belgacom en de andere economische operatoren die

activiteiten ontplooiën in dezelfde sector in een concurrentiële context, heeft de wetgever redelijkerwijze rekening kunnen houden met het feit dat de n.v. Belgacom, als erfgenaam van de Regie van Telegraaf en Telefoon, enerzijds, verplichtingen van openbare dienst op zich diende te nemen en, anderzijds, op het vlak van haar personeelsbeleid en het beheer van haar onroerende goederen niet een soepelheid genoot die vergelijkbaar is met die van de in België nieuw opgerichte vennootschappen die hun structuren gemakkelijker kunnen aanpassen aan de noodwendigheden van de concurrentiële markt. De n.v. Belgacom diende over de nodige tijd te beschikken om zich aan te passen aan de vereisten van een geliberaliseerde en concurrentiële telecommunicatiemarkt.

B.14. Wat het verschil in behandeling tussen de n.v. Belgacom en de andere marktdeelnemers betreft, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Wat betreft het verschil in behandeling tussen de n.v. Belgacom en alle schuldenaars van de gemeentebelastingen

B.15. Door de n.v. Belgacom vrij te stellen van de belastingen en taksen ten gunste van de gemeenten voert de betwiste bepaling een verschil in behandeling in tussen de n.v. Belgacom en alle schuldenaars van de gemeentebelastingen. Dat verschil in behandeling berust op een objectief en relevant criterium rekening houdende met de onder B.11 uiteengezette redenen.

B.16. De prejudiciële vraag dient in dat opzicht eveneens ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in samenhang gelezen met de artikelen 86 en 87 van het E.G.-Verdrag.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 10 maart 2004.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior